

BOEKBESPREKINGEN

Prof. Dr. A. MARTIN SCHWARZ. *Die Röntgenostatik*. Verlag von Urban und Schwarzenberg, Wien. Innsbruck 1958. Prijs DM. 20.-.

Sinds ANGLE door zijn classificatie en het vaststellen van de waarde der occlusie van het „rechtzetten van een of meer tanden” een orthodontische wetenschap maakte, was het beschouwen van onder- en bovenkaak afzonderlijk afgelopen. Sindsdien maakte VAN LOON door het betrekken van de mond in de schedel, van de Orthodontie „Dento-faciale Orthopaedie” en PAUL SIMON bracht een en ander binnen het bereik van de practicus door zijn „Photostatik”.

Daarna kwam de teleröntgenfotografie en de laatste decennia wordt door vele experts betoogd, dat de „cephalometrie” een onontbeerlijk hulpmiddel is geworden voor de orthodontische therapie; ja, er zijn er die van mening zijn dat in het licht van de huidige kennis, behandeling van orthodontische afwijkingen – afgescheiden van de meest eenvoudige – niet verantwoord is, wanneer niet eerst telefoto’s vervaardigd en bestudeerd zijn.

Dit wordt van andere zijde aangevochten, onder meer door op te merken dat de meningsverschillen bij de meest deskundigen nog zó groot zijn, dat er niet minder dan 70 verschillende methoden van analyse bestaan, dat radiometrische gemiddelden op zich zelf al gevaarlijk zijn, dat de teleröntgenfotografie een morfologisch en geen fysiologisch hulpmiddel is en in zijn uitwerking ook veel tijd vergt. Vooral voor de niet ingewijde werd het hoe langer hoe moeilijker zich op dit gebied enig eigen oordeel te verschaffen. Daarin is nu verandering gekomen, doordat de onvermoeide werker, die SCHWARZ nog steeds is, in een boek van 128 bladzijden, met 91 illustraties verlicht, dit gehele probleem aan een zeer nauwkeurige beschouwing heeft onderworpen, in groepen onderverdeeld en aan de hand van fraaie foto’s en tekeningen, en gebaseerd op zijn bijzonder grote kennis en ervaring en een zeer uitgebreid materiaal, aan een en ander een nauwgezette en intensieve bespreking heeft gewijd.

Analoog aan de „Photostatik” van SIMON, heeft SCHWARZ het woord „Röntgenostatik” ingevoerd, dat inderdaad een gelukkige vondst lijkt om uit te drukken wat men diagnostisch met behulp van de teleröntgenfoto denkt te kunnen bereiken.

Nadat hij in de aanvang de profiel foto’s bespreekt en aantoonde, dat de fotostatische profielresultaten onvoldoende zijn, zegt hij:

„Die röntgenostatische Untersuchung bietet dem Praktiker dank der strengen Unterteilung in eine cranio- und gnatometrische Betrachtungsweise neben vielen klärenden Einblicken in den Bau des Gesichtsschädels und das Wesen der Gebiszverbildungen eine Reihe von diagnostischen Unterlagen an, die sich etwa mit den PONTSCHEN Sollwerten bei Vermessung des Kiefermodells vergleichen lassen.”

En hij eindigt:

„Die Craniometrie hat wieder ihren besonderen Reiz in der Vertiefung unseres Verständnisses für den Schädelbau. Einmal an einzigen Beispielen erprobt, wird diese Untersuchung all denen, die ihr Fach wirklich lieben und vom Grund auf verstehen wollen, zu einer immer schwerer entbehrlichen genuszreichen Vorarbeit werden, auch wenn der praktische Nutzen oft gering sein mag.”

Dit is naar de mening van referent het belangrijkste van deze uitstekende uitgave. Men zal zich ongetwijfeld kunnen verenigen met de uitspraak, dat de „diagnostische

„Unterlagen” zich laten vergelijken met de „Pontsche Sollwerten”, maar zich dan toch kunnen afvragen of de waarde van die „Sollwerte” nu werkelijk zó groot is?

En dan dient men als Nederlander te bedenken, dat bijvoorbeeld in Duitsland en Engeland in de praktijk, voor orthodontische gevallen „Obergutachter” of „Orthodontic Consultants” hun hoge oordeel moeten uitspreken over het behandelingsplan van de betrokken tandarts, aan de hand van modellen, foto's, Röntgenstatus etc., zonder de patiënt te hebben gezien!

Dan zijn er de „Sollwerten” om te kunnen constateren, dat de behandeling bijvoorbeeld enige maanden korter kan duren door de toepassing van een andere therapie.

Zó komt men dan vermoedelijk via deze hulpmiddelen, waaraan dan de teleröntgenfoto kan worden toegevoegd, tot de „teliagnostiek en therapie”.

Referent is van mening, dat de orthodontische therapie altijd toch nog een biologisch gebeuren is; dat langzamerhand de patiënt wel eens te veel vergeten wordt en dat de patiënt en zijn levende profiel, waarbij de musculatuur zulk een bijzonder grote rol speelt, op eenvoudiger wijze, meer „onderlagen” oplevert dan alle andere mogelijkheden. Maar ook diè methodiek moet geleerd worden en de vraag is of een ieder haar leren kan.

Intussen kan gaarne worden erkend, dat voor wetenschappelijk onderzoek en met name voor het onderwijs, de „Röntgenostatik” een zeer belangrijke factor is geworden en tevens, dat de orthodontist zijn inzicht zeker verdiept, indien hij bestudeert wat deze moderne methode aan mogelijkheden oplevert.

Daarvoor is deze laatste publicatie van SCHWARZ, als altijd door URBAN und SCHWARZENBERG voortreffelijk uitgegeven, de beste gids die de referent zich denken kan.

NORD

Prof. Dr. H. BRABANT, Dr. L. KLEES, Dr. R. J. WERELDS. *Anomalies, mutilations et tumeurs des dents humaines*. Editions Julien Prélat, Paris; Science et Lettres, Liège. 1958, 460 bladzijden, 328 illustraties. Prijs 450 B.F.

In het voorwoord van dit werk betogen de schrijvers, waarvan de beide eersten met R. PHILIPPART bekend zijn door hun „Précis d'histo-pathologie de l'organe dentaire”, dat de Franse literatuur arm is op het gebied van de „histo- en anatomopathologie dentaire”.

Indien dit juist is, dan hebben de schrijvers er thans voor gezorgd dat die Franse literatuur verrijkt is met een uitgave, die voorzover referent bekend, in geen andere hem bekende taal, bestaat en die derhalve een leegte in de tandheekkundige literatuur opvult en dan wel op de meest voortreffelijke wijze!

Natuurlijk kan men in de verschillende leer- en handboeken een en ander vinden over de onderwerpen hier behandeld, doch een werk dat systematisch en aan de hand van vele illustraties de tandheekkundige pathologische anatomie uitvoerig onder de loupe neemt, is er naar wij weten niet.

Anamolies de volume, de forme, du nombre des dents, d'éruption, de siège et de direction, de structure et de teinte, mutilations dentaires en tumeurs dentaires zijn de hoofdstukken, waarin het werk is onderverdeeld. Aan het einde van ieder hoofdstuk volgen de praktische beschouwingen der auteurs, waarbij zij blijk geven van zeer grote ervaring, met aan het slot telkens een bibliografie, waarbij de wereldliteratuur op ieder dezer onderdelen wordt vermeld, een literatuur, waaruit ook in de tekst bij voortduring wordt geput.

Het zal moeilijk zijn op dit gebied iets te zoeken wat in dit boek niet is vermeld, besproken en gemeenlijk geïllustreerd, zodat wij – waar ook de practicus voortdurend met deze pathologische vormen te maken heeft – van oordeel zijn, dat het in geen tandheelkundige boekenkast behoort te ontbreken!

NORD

ROBERT J. ROTHSTEIN. *History of dental laboratories and their contributions to dentistry*. J. B. Lippincott Company, Philadelphia 1958 prijs 60.

Bovengenoemd werk vormt een fraaie aanwinst op de reeds bestaande werken over de geschiedenis van de tandheelkunde. Het behandelt een nog niet eerder beschreven gedeelte; de ontwikkeling van het eerste éénmanslaboratorium tot de onder supervisie van de A.D.A. volledig georganiseerde laboratoriumindustrie en dentalhandel.

De schrijver ROBERT J. ROTHSTEIN kwam als 11-jarige jongen in 1898 bij een tandarts in dienst, aangenomen voor het schoonhouden van de kamers en het ledigen van de spoelbakken, een werkweek van 7 dagen, salaris 3 \$! In 1901 trad hij in dienst bij het eerste in Amerika in 1887 gevormde industriële laboratorium van Stowe and Eddy. In 1906 opende hij in Washington zijn eigen laboratorium. In 1951 werd hij gekozen als eerste voorzitter van The National Association of Dental Laboratories. Een man, die de gehele wordingsgeschiedenis van het industriële laboratorium heeft meegemaakt en door wiens medewerking veel is tot stand gebracht, was zo gelukkig zijn historische ervaringen te mogen neerschrijven. Dit werk zal in de toekomst zijn historische betekenis zeer zeker bewijzen.

Na een chronologische lijst van data op prothetisch en tandtechnisch gebied, worden de eerste twee hoofdstukken gewijd aan de ontwikkeling van het laboratorium in Amerika aan het einde van de vorige en het begin van deze eeuw. Daarna volgt een korte beschrijving van de in de laboratoria in de loop der jaren gebruikte instrumenten en materialen, waarbij vooral aan de articulator veel aandacht wordt gewijd, de ontwikkeling van de kunststand is m.i. wat kort gehouden.

De historische beschrijving van de verschillende firma's, die de materialen aan de laboratoria leverden, is zeer interessant. S. S. White, Kerr, The Dentist Supply Comp., H. D. Justi & Son, Myerson e.a. worden besproken. De hierin genoemde historische data zijn belangrijk en elders in de literatuur moeilijk te vinden.

Een apart hoofdstuk is gewijd aan de Amerikaanse goudfirma's Aderer, Jelenko en Ney.

Het eerste gedeelte eindigt met de bespreking van de „vormingslaboratoria”, die zoveel hebben bijgedragen tot de prothetische ontwikkeling in Amerika, de Coe Laboratories, The Austenal Laboratories, Consolidated Metal Products Corp. and Ticonium e.a.

Het tweede gedeelte behandelt de achtergrond van de toekomstige nationale organisatie, ontstaan uit de noodtoestand in de 2de wereldoorlog, vervolgens een korte beschrijving van het U.S. Dental Army Corps en U.S. Navy Corps en de eerste laboratoriumconferentie voor juiste verdeling van materialen en beschikbare tandtechnische arbeidskrachten in oorlogstijd. Een volgend hoofdstuk laat facetten zien van de vele relaties tot en stemmen uit de professie horen over tandtechnische aangelegenheden, waarbij vele artikelen uit tandtechnische tijdschriften en J.A.D.A. worden aangehaald.

Het laatste hoofdstuk laat de na-oorlogse stormachtige ontwikkeling zien met de snelle groei en grote aantal tandheelkundige opdrachten. Hierbij komen problemen ter bestrijding van misstanden en onbevoegde uitoefening. Door het volhardend streven

Boekbesprekingen

van de pioniers in de tandtechniek uit het begin van deze eeuw en de voortdurende medewerking van de professie, verenigd in de A.D.A., komt in 1951 de vereniging van de reeds bestaande tandtechnische algemene en State-organisaties tot stand: The National Organisation of Dental Laboratories.

De presidenten van 1952 tot 1958 zijn afgebeeld. Het werk is vlot en overzichtelijk geschreven en is waard gelezen te worden door:

1. de tandarts-historicus voor de vele en elders moeilijk te vinden bronnen met data, die hierin vermeld staan.
2. de tandarts-prothetist voor de ontwikkeling van de verhouding tot de uitvoerder van zijn opdrachten.
3. de tandarts-organisator voor de perfecte geschiedschrijving van de na-oorlogse periode, een periode, die in Amerika reeds geschiedenis is, en die hier nog doorleefd zal moeten worden.
4. de tandtechnicus en laboratoriumhouder op dezelfde gronden en als voorbeeld, hoe de professiegenoten aan de overzijde van de Atlantic er hun schouders hebben ondergezet.

F. E. R. DE MAAR